

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра іноземних мов та методики їх викладання

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

М.Б. Боднар

«30» серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПЕРЕДДИПЛОМНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))
освітньо-професійна програма Середня освіта (Мова і література
(англійська))

Кременець — 2019

Робоча програма навчальної дисципліни «Переддипломна педагогічна практика» для студентів з галузі 01 Освіта за спеціальністю 014 Середня освіта предметною спеціалізацією 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська)) за освітньо-професійною програмою бакалавра. – 30 серпня 2019 р. – 26 с.

Розробник : Клак І. Є., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри іноземних мов та методики їх викладання.
Протокол від 30 серпня 2019 року № 1.

Завідувач кафедри іноземних мов та методики їх викладання

Воронцова Н. Г.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 9	Галузь знань: 01 Освіта	Нормативна	
	Спеціальність: 014.02 Середня освіта (Мова і література(англійська))	Курс	
	Спеціалізація: 014.02 Мова і література (англійська)	4-й	4-й
		Семестр	
8-й	8-й		
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Мова і література(англійська))	Самостійна робота	
Змістових модулів – 3			
Загальна кількість годин – 270			
Тижневих годин для денної форми навчання – 6 самостійної роботи студента – 6	Ступінь вищої освіти: бакалавр	270 год денна форма	450 год заочнаформа
		Форма контролю: залік	

1. Мета і завдання переддипломної педагогічної практики

Метою переддипломної педагогічної практики на освітньо-кваліфікаційному рівні «бакалавр» є розвиток у студентів вміння спостерігати навчальний процес у школі та здійснювати аналіз результатів процесу навчання учнів, використовуючи власну іншомовну компетентність та знання основ педагогіки, психології, методики викладання іноземної мови та фахових дисциплін. Планувати навчально-комунікативну діяльність учнів на уроці та в позаурочній роботі, реалізувати плани, творчо вирішувати педагогічні та методичні завдання у процесі навчання і виховання учнів, вносити до них методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату.

Основними завданнями педагогічної практики є:

1. Формування у студентів умінь спостерігати уроки іноземної мови, зарубіжної літератури та аналізувати їх з метою поглиблення знань методики, розвитку дослідних, конструктивно-планувальних, комунікативних-навчальних і організаційно-професійних вмінь майбутнього вчителя.

2. Оволодіння вміннями фіксованого спостереження за діяльністю вчителя та правильного її інтерпретування.

3. Формування вміння здійснювати різні види аналізу уроків іноземної мови, зарубіжної літератури.

4. Навчання визначати шляхи усунення помічених недоліків з урахуванням причин їх виникнення та конкретних умов навчання.

5. Формування вміння планувати навчально-комунікативну діяльність учнів на уроці та в позаурочній роботі.

6. Формування вміння реалізувати плани, творчо вирішувати педагогічні та методичні завдання у процесі навчання і виховання учнів.

7. Формування вміння вносити до планів методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату.

8. Ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної роботи в школі, передовим педагогічним досвідом.

9. Виховання у студентів стійкого інтересу до професії вчителя, потреби у педагогічній самоосвіті.

10. Вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності.

2. Основні професійно-методичні вміння студентів-практикантів

Під час переддипломної педагогічної практики студент, спираючись на зразки методичних матеріалів та використовуючи настанови методистів і вчителів, повинен оволодіти основами професійних компетентностей:

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати, виявляти педагогічні проблеми і виробляти рішення щодо їх усунення. Набуття гнучкого способу мислення, який надає можливість розуміти проблеми й задачі та використовувати потрібну інформацію й методологію для їх обґрунтованого вирішення (ЗК1).

2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність до самостійного вивчення нових методів і форм роботи та використання новітніх педагогічних технологій у практичній діяльності, підвищення професійної майстерності. Здатність планувати та управляти часом (ЗК2).

3. Здатність до утвердження гуманістичних ідеалів, демократичних цінностей, мовного і культурного багатства України й інших країн; поцінування й повага до кроскультурного соціуму; здатність працювати в міжнародному інформаційному контенті (ЗК4).

4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. Здатність до самостійного вивчення нових методів дослідження, до зміни наукового та науково-педагогічного профілю професійної діяльності, провадження дослідницької та інноваційної діяльності у закладах середньої освіти (ЗК5).

5. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово. Включає комунікаційні навички, включно із здатністю спілкуватися у сфері професійної діяльності (ЗК6).

6. Здатність до використання англійської мови у професійній діяльності. Використання англійської мови в обсязі тематики, зумовленої професійними проблемами. Застосовувати в різних ситуаціях знання англійської мови (ЗК7).

7. Здатність до прокладання й реалізація власної траєкторії навчання протягом життя; здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу, самостійного оволодіння новими знаннями (ЗК9).

8. Здатність планувати та управляти часом. Здатність до моделювання змісту навчання, форм і методів викладання навчальних курсів з урахуванням їх місця і ролі в загальній програмі підготовки студентів, взаємозв'язку з іншими дисциплінами і майбутньою професійною діяльністю фахівців (ЗК10).

9. Здатність до ефективного етичного спілкування із суб'єктами взаємодії та в колективі (групі). Дотримання етичних принципів, здатність цінувати різноманіття та мультикультурність учасників навчального процесу (ЗК11).

Спеціальні (фахові) компетентності

1. Знання сучасних методологічних засад предметної спеціалізації, теорії та історії англійської мови, дисциплін за вибором із мовознавчих та літературознавчих питань (СК1).

2. Уміння застосовувати сучасні методики й освітні технології викладання англійської мови (зокрема інформаційні) для забезпечення якості навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах (СК2).

3. Здатність визначати й реалізувати ефективні підходи (методи) у вивченні й викладанні англійської мови на підставі вітчизняного й міжнародного досвіду (СК3).

4. Здатність до розроблення навчально-методичних матеріалів для проведення занять (зокрема в інтерактивному режимі) (СК4).
5. Трансфер сучасних наукових досягнень у загальноосвітні навчальні заклади, практику навчання англійської мови (СК5).
6. Володіння методиками білінгвального та інтегрованого навчання мови і фахового змісту, основами дидактики багатомовності, методикою паралельного вивчення споріднених мов (СК7).
7. Здатність до критичного аналізу власної педагогічної діяльності, обмін досвідом професійної діяльності (СК8).
8. Здатність реалізовувати управлінські функції (аналіз, прогнозування, організація, контроль, самоконтроль у процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів діяльності) (СК9).
9. Здатність викладання англійської мови на підставі особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів (СК13).
10. Уміння застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності (СК15).
11. Уміння застосовувати методи діагностування й контролю досягнень учнів (СК16).

Програмні результати навчання

1. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з англійської мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти) на рівні С1, здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті (РН2).
2. Визначати сутність процесів навчання й виховання у середній школі, їх психолого-педагогічні основи в загальних поняттях та термінах, що є необхідним для успішної практичної діяльності (РН3).
3. Демонструвати розуміння ролі наукових досліджень у житті суспільства, усвідомлення значення науково-дослідницької складової в педагогічній професії в обсязі, необхідному для організації та проведення власних досліджень та впровадження їх результатів у практику (РН4).
4. Розробляти, планувати, організовувати власне теоретичне та експериментальне дослідження в професійній діяльності з метою вирішення актуальних проблем системи освіти за спеціальністю (РН7).
5. Організовувати навчальну діяльність учнів, керувати нею й оцінювати її результати з метою набуття практичних навичок майбутньої професійної діяльності (РН9).
6. Демонструвати детальні знання спеціально вибраної галузі (відповідно до обраної спеціальності) шляхом говоріння, читання, вивчення та звітування про зміст важливих психолого-педагогічних та лінгводидактичних праць на обрану тематику (РН10).
7. Знати мовну норму, соціокультурну ситуацію розвитку англійської мови, мовний дискурс сучасності, особливості використання мовних одиниць у лінгвальному та екстралінгвальному контекстах (РН11).
8. Володіти навичками проведення діагностичних вимірів з метою їх ефективного використання у вивченні особистості учасників навчального процесу (учителів, учнів) з метою створення позитивного психологічного клімату у класі (РН12).
9. Планувати, проектувати, конструювати, організовувати й аналізувати свою педагогічну діяльність на основі засвоєних знань, умінь та навичок із професійно-орієнтованих дисциплін (РН13).
10. Застосовувати сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості навчально-виховного процесу в середніх навчальних закладах (РН14).
11. Зрозуміло доносити власні висновки, знання та їх обґрунтування до осіб, які навчаються, користуючись основними поняттями та термінами професійно-орієнтованих дисциплін з обраної спеціальності (РН15).
12. Формувати комунікаційну стратегію з суб'єктами взаємодії з дотриманням етичних норм, застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховуючи власні інтереси і потреби інших, використовувати ефективні стратегії спілкування залежно від ситуації (РН16).
13. Виявляти готовність приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування майбутніх наслідків на основі отриманих професійних знань (РН17).

14. Визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення, виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності, застосовувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних практичних задач (PH18).

15. Виявляти відповідальність за розвиток професійного знання і практичних навиків, здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної освітньо-професійної цілі, включаючи ситуації невизначеності вимог і умов (PH19).

16. Організовувати та коректувати діяльність учнів в процесі навчання (PH21).

17. Здатність до самостійного та автономного навчання упродовж життя, розвиток мотивів самоактуалізації у сфері професійної діяльності, уміння застосовувати творчі здібності, які характеризують готовність до створення принципово нових ідей (PH22).

Зміст та організація діяльності студента-практиканта

Переддипломна педагогічна практика проводиться на IV курсі у VIII семестрі протягом 6 тижнів (6 год. на тиждень) у базових школах області. Вона є другим етапом професійної підготовки майбутніх вчителів іноземної мови освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» до самостійної навчально-виховної роботи в школі.

Студенти-практиканти розподіляються за базовими школами, за якими закріплюється методист педагогічної практики з числа викладачів іноземної мови, зарубіжної літератури навчального закладу, що мають досвід роботи у школі, або пройшли там відповідне стажування.

Цей вид практики передбачає навчальну, позакласну та дослідницьку роботу студентів.

Під час цього виду практики студенти проводять спостереження навчальної роботи, спостереження позакласної роботи, конструювання та організацію навчальної та позакласної, дослідницьку роботу.

Навчальна робота студента-практиканта включає такі види діяльності:

1. Ознайомлення із специфікою діяльності школи даного типу.
2. Ознайомлення із вчителями та навчально-методичною базою для вивчення іноземної мови, зарубіжної літератури.
3. Спостереження та аналіз уроків іноземної мови, зарубіжної літератури у 5-9 класах школи.
4. Спостереження та посильна участь у роботі методичного об'єднання вчителів іноземної мови та зарубіжної літератури, в семінарах студентів-практикантів, у заходах з практики.
5. Виготовлення дидактичних посібників, наочного матеріалу та інших видів робіт за дорученням вчителів школи.

Конструктивно-планувальна робота студента-практиканта включає:

1. Складання планів-конспектів окремих уроків та серій уроків за темою на початковому або середньому ступенях навчання; визначення конкретних цілей, завдань та етапів кожного уроку; обирання ефективних прийомів навчання для досягнення поставлених цілей на кожному етапі уроку;
2. Визначення типів вправ та послідовності їх виконання у відповідності до етапів оволодіння мовленнєвими навичками та вміннями, а також з урахуванням труднощів навчального матеріалу і рівнем підготовленості учнів;
3. Використання реальних та проектування навчальних мовленнєвих ситуацій, а також відповідного їм мовленнєвого матеріалу для сприйняття і засвоєння мовних явищ, що вивчаються, та їх творчого застосування в мовленнєвій діяльності;

Позаурочна робота включає такі види діяльності:

1. Ознайомлення з системою роботи вчителя, класного керівника, спрямованої на формування в учнів стійкого інтересу до іноземної мови, зарубіжної літератури.
2. Опанування знаннями з питань підготовки та проведення позакласної роботи із зарубіжної літератури, іноземної мови: тижнів іноземної мови; бесід, конференцій, диспутів, вечорів, екскурсій; випуску стінгазети тощо.
3. Планування та проведення позаурочних заходів.

Дослідницька робота включає такі види діяльності:

1. Вивчення наукової та методичної літератури.
2. Ознайомлення з досвідом роботи вчителів іноземної мови, зарубіжної літератури, класних керівників.

3. Проведення елементів експериментального дослідження за дорученням викладачів-методистів.

4. Проведення елементів психолого-педагогічного дослідження класу, учнів.

Переддипломна педагогічна практика в школі проходить у **три етапи**.

На **початковому етапі** педагогічної практики студент здійснює таку діяльність:

1. Проходить медичний огляд і отримує допуск до педпрактики.

2. Бере участь у настановчих зборах і організаційних заняттях у навчальному закладі та в школі.

3. Оформлює щоденник спостережень та переписує схеми аналізу уроків та позакласних заходів.

4. Знайомиться з базою педагогічної практики (школою та навчальними кабінетами).

5. Отримує індивідуальні завдання від викладача-методиста та вчителя, щодо шефської допомоги школі.

На **основному етапі** педагогічної практики студент повинен провести:

– 20 уроків іноземної мови в 5-9 класах, з них 5 уроків залікових;

– 10 уроків зарубіжної літератури в 5-9 класах, з них 2 уроки залікових;

– 4 виховних години, з них 2 залікових;

– 1 позакласний захід;

– 1 гурткове заняття.

На **заключному етапі** педагогічної практики студент виконує таку роботу:

1. Готує звітні матеріали з переддипломної педагогічної практики:

2. Здає звітну документацію керівникам педагогічної практики для перевірки та оцінювання.

3. Бере участь у виставці наочних посібників та наочних матеріалів (в навчальному закладі).

4. Бере участь в підсумковому обговоренні результатів педагогічної практики.

По **закінченню практики** студент повинен здати таку документацію:

1. Індивідуальний план проходження практики.

2. Звіт про проходження практики (об'єм не менше 10 сторінок).

3. Характеристика на студента.

4. Щоденник педпрактики.

5. Конспекти залікових уроків, гурткового заняття, погоджені вчителем іноземної мови, зарубіжної літератури.

6. Сценарій позакласного заходу, погоджений заступником директора з виховної роботи.

7. Конспекти виховних годин, погоджені класним керівником.

8. Психолого-педагогічна характеристика на учня.

Щоденне перебування студента у школі – 6 годин.

12. Права та обов'язки студента-практиканта

1. Студент має право вносити пропозиції щодо вдосконалення навчально-виховного процесу, організації практики, брати участь у конференціях та нарадах.

2. Студент-практикант має право одержувати консультації вчителя і методиста з усіх питань проведення педагогічної практики.

3. Студент-практикант має право користуватися бібліотекою школи, навчальними кабінетами, навчальними посібниками.

4. Студент проходить педагогічну практику в школах, визначених навчальним закладом, під керівництвом методиста.

5. Практикант проводить свою діяльність згідно з вимогами Статуту школи, правилами внутрішнього розпорядку, виконує розпорядження адміністрації школи, вчителя у погодженні з керівником практики (викладачем-методистом) від навчального закладу.

6. Упродовж педагогічної практики студент працює в школі не менше 6-ти годин на день.

7. Практикант своєчасно і якісно веде документацію педагогічної практики, передбачену робочою програмою.

8. Студент, який не виконав програму практики без поважних причин і отримав незадовільну оцінку, може бути відрахованим із навчального закладу.

9. Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути визначено додатковий термін проходження даного виду практики, але у вільний від навчання час.

13. Організація та керівництво переддипломною педагогічною практикою

Відповідальність за організацію, проведення та контроль переддипломної педагогічної практики покладається на керівників навчального закладу. Навчально-методичне керівництво і виконання програм практики забезпечує кафедра викладачів англійської філології.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює завідувач педагогічною практикою навчального закладу.

До керівництва практикою залучаються досвідчені викладачі, методисти.

На *етані попередньої роботи* керівники переддипломної педагогічної практики виконують такі види діяльності.

1. Завідувач педагогічної практики:

- визначає школи для проведення практики і пропонує їх затвердити як базові районному/міському відділу освіти;
- завчасно укладає угоди з базами практики та її проведення за відповідною формою;
- організовує обмін досвідом проведення педагогічної практики між методистами;
- домовляється з лікувальними установами про проходження студентами медичного огляду;
- здійснює поділ студентів академічної групи на підгрупи;
- передбачає в розкладі день педагогічної практики для студентів даного курсу.

2. Завідувачі кафедрами:

- розробляють методичні рекомендації щодо проведення даного виду педагогічної практики;
- розглядають і подають в навчальну частину відомості про готовність студентів даного курсу до практики;
- визначають викладачів кафедри для керівництва підгрупами практикантів (методистів).

3. Методисти педагогічної практики:

- разом із керівництвом школи здійснюють попередній вибір класів у школі, вчителів іноземної мови, вирішують інші організаційні питання;
- перевіряють наявність медичного огляду у студентів закріпленої підгрупи;
- доводять до відома студентів розклад педагогічної практики, місце її проходження та організаційні вимоги.

На *початковому етапі* керівники педагогічної практики проводять такі види діяльності:

1. Завідувач педагогічної практики:

- в перший день педагогічної практики організовує інструктивні збори викладачів-методистів і студентів-практикантів щодо змісту та організації даного виду практики;
- організовує проведення інструктажу з техніки безпеки та безпеки життєдіяльності студентів та учнів в школі під час педагогічної практики;
- доводить до відома методистів графік навчального процесу та шляхи виконання академнавантаження у зв'язку із шкільними канікулами.

2. Методист педагогічної практики:

- бере участь в інструктивних зборах;
- у перший день педагогічної практики проводить організаційне заняття з підгрупою, призначає старосту підгрупи, доводить до відома студентів їх функціональні обов'язки план та графік практики;
- у другий день педагогічної практики знайомить студентів із школою – базою педагогічної практики, організовує зустріч із адміністрацією школи та вчителями іноземної мови;
- здає у навчальну частину план-графік педагогічної практики.

На *основному етапі* керівники педагогічної практики виконують такі види діяльності:

1. Завідувач педагогічною практикою, завідувач кафедри:

- відвідують школи, проводять бесіди з керівниками школи, вчителями, знайомляться з

документацією, яку ведуть студенти, відвідують уроки та позакласні заходи і беруть участь у їх аналізі;

- проводять бесіди із методистами педпрактики про її стан, вживають заходи щодо його удосконалення.

2. Методисти педагогічної практики:

- організовують спостереження та аналіз уроків та позакласних заходів з іноземної мови;
- вчать студентів аналізувати урок, робити певні висновки, фіксувати це у щоденниках;
- систематично перевіряють ведення студентами документації даного виду практики;
- дають конкретні завдання щодо шефської допомоги школі та виготовлення дидактичних посібників, папки-скарбнички;
- допомагають студентам у підготовці доповіді (виступ) на методичний семінар, тощо;
- у разі потреби проводять показові уроки чи їх фрагменти;
- систематично (щотижня) проводять відповідні записи у журналах педпрактики;
- визначають конкретний об'єм роботи із студентами на час шкільних канікул.

На *підсумковому етапі* керівники педагогічної практики виконують такі види діяльності:

1. Завідувач педагогічною практикою, завідувач кафедри:

- організовують виставку-конкурс на кращу документацію практики, дидактичний посібник, наочний матеріал;
- вивчають та аналізують звіти методистів та документацію студентів, на основі чого складають звіт про результати даного виду практики;
- перевіряють журнали даного виду практики;
- здійснюють оплату годин педпрактики вчителям шкіл;
- беруть участь в організації виставки-конкурсу;
- обговорюють і затверджують результати даного виду практики.

2. Методисти:

- перевіряють документацію, яку ведуть студенти-практиканти, та оцінюють її;
- передають школі дидактичні матеріали.

14. Планування уроків, організація та проведення їх аналізу

Планування уроків.

Успішність планування уроків зумовлена такими факторами:

- знанням цілей навчання та програмних вимог до мовленнєвих навичок і вмінь учнів у кожному класі;
- знанням змісту навчально-методичного комплексу;
- знанням умов навчання, вікових особливостей учнів, специфіки конкретного класу;
- знанням основних методичних вимог до сучасного уроку іноземної мови;
- врахуванням дидактичних і методичних принципів навчання.

Відповідно до програми навчання іноземної мови передбачає комплексне досягнення практичної, виховної, загальноосвітньої та розвиваючої цілей

Практична мета передбачає навчання учнів говоріння, аудіювання (усне мовлення), письма, читання (писемне мовлення) іноземною мовою в межах тематики та мовного матеріалу, визначених програмою.

Загальноосвітня/освітня мета сприяє розширенню загального та філологічного кругозору учнів.

Розвиваюча мета спрямована на розвиток інтелектуальної, пізнавальної діяльності учнів, їх мовленнєвих здібностей.

Виховна мета забезпечує моральне, естетичне, трудове виховання учнів засобами іноземної мови.

Виходячи із загальних кінцевих цілей навчання, вчитель визначає конкретні цілі уроку: практичну, загальноосвітню, розвиваючу, виховну. Формулюючи практичну мету, вчитель визначає, чого конкретно він буде навчати учнів на цьому уроці. Доцільно починати формулювання практичної мети словами «вчити...» або «навчити...». Наприклад: вчити учнів вживати ГС ... на рівні однієї фрази; вчити учнів вживати нові ЛО ... на рівні понад фразової єдності; вчити учнів розуміти незнайомі слова на основі контексту; вчити учнів розповідати про ... в обсязі 7-8 фраз на основі мовленнєвої ситуації з опорою на логіко-синтаксичну схему; вчити учнів обмінюватися репліками на рівні діалогічної єдності

«твердження-твердження» на основі мовленнєвої ситуації; вчити учнів одержувати основну інформацію з прочитаного/прослуханого тексту.

Якщо подасться новий мовний матеріал, то формулювання практичної мети може бути таким: ознайомити учнів із функцією, формою, особливостями вживання ГС ... та вчити правильно використовувати її на рівні фрази; ознайомити зі значенням, формою, особливостями вживання ЛО ... та вчити правильно їх використовувати в знайомих ГС на рівні фрази; ознайомити з правилом читання літери ... і вчити правильно читати слова згідно з правилом.

Плануючи досягнення розвиваючої, виховної, загальноосвітньої цілей, вчитель повинен чітко визначити відповідний потенціал навчального матеріалу уроку і своїх дій на ньому. Наприклад:

- розвивати кмітливість учнів (учитель на уроці використовуватиме безперекладні способи семантизації або ребуси, кросворди тощо);
- розвивати інтелектуальну гнучкість учнів (учитель проводитиме вправу на трансформацію діалога-зразка на основі змінних ситуацій);
- виховувати гарний смак (навчаючи учнів правильно вживати прикметники, вчитель планує проведення вправи на основі ситуації добору одягу, який створює гармонійні за кольором ансамблі, тощо).

Формулювання загальноосвітньої мети можна починати словами: "розширювати уявлення" або «формулювати уявлення...». Наприклад:

- розширювати уявлення учнів про традиції ... (учні на уроці будуть читати текст, де є відповідна додаткова інформація, обговорення якої планується вчителем);
- формувати уявлення учнів про національний костюм (вчитель планує подачу або тренування ЛО за темою "Одяг" на основі предметів національного костюма, про який учні ще не мають уявлення).

Починається планування складанням тематичного плану. Він дозволяє вчителю бачити в цілому цикл уроків за темою, роль і місце кожного уроку в ньому і завдяки цьому добирати найбільш ефективні методи, прийоми та засоби для вирішення проміжних завдань на шляху досягнення кінцевих цілей в оволодінні учнями конкретними комунікативними навичками та вміннями в рамках відповідної теми. Для складання тематичного плану необхідно:

- визначити характер та обсяг мовного і мовленнєвого матеріалу кожного уроку, передбачених авторами підручника;
- вивчити відповідні методичні рекомендації та сформулювати цілі кожного уроку з урахуванням етапів роботи над навчальним матеріалом і вимог програми;
- визначити необхідні для досягнення мети методи та прийоми навчання;
- спланувати домашнє завдання;
- забезпечити необхідне оснащення уроку як технічними, так і традиційними засобами навчання;
- врахувати специфіку роботи в даному класі (рівень підготовки учнів, їх пізнавальну активність, уміння виконувати певні види вправ, інтерес, до предмета, відношення до вчителя тощо).

Зразок схеми для складання тематичного плану

№ уроку	Тип уроку	Цілі уроку	Мовний матеріал	Вид мовленнєвої діяльності				Оснащення уроку	Домашнє завдання
				Г	А	Ч	П		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Тематичний план є основою для поурочного планування, в якому розкривається конкретний зміст кожного уроку. З урахуванням специфіки іноземної мови як навчального предмета у процесі планування і складання плану-конспекту кожного конкретного уроку тематичного циклу необхідно пам'ятати, що:

- на уроці іноземної мови формуються мовленнєві навички і вміння;
- змістом уроку є певний комплекс вправ, що виконуються в чіткій послідовності;
- завдання кожного уроку визначаються в залежності від його місця в тематичному циклі;
- організація мовного матеріалу повинна бути комплексною;
- для формування конкретних, аспектних мовленнєвих навичок та для розвитку умінь в різних видах мовленнєвої діяльності повинен виконуватись відповідний комплекс вправ;
- мовленнєва практика (вправи) повинна імітувати процес мовленнєвого спілкування, тобто мати комунікативну спрямованість, вмотивованість та ситуативну зумовленість;
- ефективність уроку визначається ступенем мовленнєвої активності учнів;
- урок повинен передбачати систематичний і планомірний контроль рівня сформованості мовленнєвих навичок, умінь учнів та сприяти здійсненню диференційованого підходу до їх навчання;
- зміст уроку повинен готувати учнів до виконання домашнього завдання;
- урок повинен проводитись іноземною мовою в доступних для розуміння учнями формах;
- діяльність учителя повинна викликати інтерес і пізнавальну активність учнів;
- у процесі планування необхідно враховувати вікові особливості учнів.

Зразок оформлення плану-конспекту уроку англійської мови для 7 класу.

Lesson Plan №41 in the 7th form

I. The subject of the lesson. The last sports competition in our school. The Past Indefinite Tense: questions and answers.

II. The objectives of the lesson are:

- to practise the vocabulary on the topic;
- to practise pupils' skills in using the Past Indefinite;
- to develop pupils' reading and speaking skills on the topic;
- to practise pupils in writing an informal letter;
- to develop pupils' imagination;
- to train pupils' memory, logical thinking;
- to get pupils acquainted with different kinds of sports;
- to make pupils love sports;
- to encourage pupils to go in for sports.

III. Teaching aids and teaching materials: the text-book, the table with special questions in Past Indefinite, three pictures of sports competition in school, grammar cards, cassettes.

IV. The type of the lesson: combined lesson.

V. The procedure of the lesson

1. Preliminaries:

a) Greetings

Good morning children! How are you today?

b) a talk with a pupil on duty

Who is on duty today?

What day is it today? Who is absent today?

What is the weather like today? Is it cold? Is it windy?

Do you like such weather? Why?

c) making notes in the register

d) a talk on the subject of the lesson

Your home task for today was to write down into your vocabularies the words and word-combinations of ex.1. Show me your vocabularies, please. Can you name some of the words? What are they about? Yes, they are about winter sports. So today we'll continue speaking about sports. And the subject of our lesson is "The last sports competition in our school."

Time: 3 minutes.

2. Pronunciation drill. The pupils read the words of ex.3, p.104. after the teacher. Then the pupils read the words one by one.

Now pupils repeat the words after me. Read the words one by one.

Time: 2 minutes.

3. *Reading and translation.* Checking home task. The pupils read the text of ex.19, p.92 and translate it orally.

Now let us check your home task. Who would like to read and translate the text?

Time:10 minutes.

4. *Reading and speaking.* The pupils read the questions of ex.20, p.93 and answer them one by one.

Now pupils, look at ex.20. Your task is to answer the questions on the text which we have just read.

So let us do it one by one.

Time: 5 minutes.

5. *Speaking.* Revising the vocabulary on the topic...

10. *Summing up the lesson.* Evaluating pupils' achievements. Motivating marks.

So today we learnt some new words about sports, we spoke about the last sports competition in our school.

You learnt how to write a letter to your pen-friend.

All of you were active today and worked carefully. Your marks are ...

11. *Home task.* Your home task is to do Task 12 on page 146: to read and translate the text; to write down unfamiliar words into the vocabularies.

Мета і зміст аналізу уроку

Аналіз уроку – важлива ланка професійної підготовки студентів у період педагогічної практики. Він має на меті поглиблювати знання з методики, розвивати дослідницькі, конструктивно-планувальні, комунікативно-навчаючі та організаційні професійні вміння майбутнього вчителя, сприяти формуванню індивідуального стилю педагогічної діяльності.

Конкретні завдання проведення аналізу уроку:

- оволодіти вміннями щодо фіксованого спостереження за діяльністю вчителя або студента-практиканта та правильного її інтерпретування;
- навчити визначати шляхи усунення помічених недоліків з урахуванням причин їх виникнення та конкретних умов навчання;
- оволодіти вмінням самоаналізу, що дозволяє порівнювати свої дії з прийнятими в методиці еталонами, шукати та знаходити ефективні прийоми навчання, розвитку та виховання учнів, умінням оперативно перебудувати накреслені дії залежно від конкретних змін у навчальній ситуації.

Аналіз уроку із основної спеціальності повинен проводитись з урахуванням умов педпрактики, тобто проведення уроків на різних ступенях навчання або в різних групах однієї паралелі. Тому в аналізі кожного етапу і ланки уроку необхідно вчити студентів оцінювати уміння вчителя або студента-практиканта враховувати специфіку ступеню навчання, вікових особливостей учнів та відмінностей у їх мовній підготовці.

Схема аналізу уроку.

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО УРОК.

1. Дата, прізвище ім'я по батькові вчителя, школа, клас, кількість учнів.
2. Готовність класу до уроку: гігієнічний стан приміщення, ТЗН, наявність підручників, зошитів, необхідних засобів унаочнення.

II. ЗМІСТ І СТРУКТУРА УРОКУ.

1. Тема уроку, місце уроку в системі уроків з даної теми.
2. Обґрунтованість і правильність постановки практичної мети, навчальних, виховних і розвиваючих завдань уроку.
3. Доцільність добору мовного матеріалу та його дозування, співвідношення мовної діяльності вчителя і учнів на уроці (з урахуванням його навчального завдання).
4. Етапи уроку. їх логічна послідовність, методична обґрунтованість та часова характеристика.
5. Зміст і обсяг домашнього завдання, його доцільність.

III. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ.

1. Реалізація свідомо-практичного підходу до навчання, співвідношення навчальних дій по усвідомленню мовного матеріалу, тренувальних вправ з мовлення.

2. Забезпечення комунікативного підходу до введення мовного матеріалу, ступінь комунікативності навчальних і контрольних вправ.

3. Засоби створення ситуативної основи мовлення (застосування унаочнення, ТЗН).

4. Прийоми забезпечення активності учнів, інтенсивності їх навчальних дій, динамічність уроку (різноманітність режимів та прийомів роботи, темп), його емоційність; засоби здійснення індивідуального підходу до учнів з різним рівнем підготовки; прийоми корекції мовних навичок учнів.

5. Шляхи досягнення розвиваючого завдання.

6. Спосіб орієнтації на виконання домашнього завдання.

7. Підведення підсумків уроку.

IV. ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ НА УРОЦІ.

1. Підготовленість вчителя до уроку.

2. Знання мовного матеріалу і володіння методикою його навчання.

3. Нормативність мовлення, його чіткість, виразність, емоційність.

4. Дотримання оптимального співвідношення між мовленням вчителя і учнів.

5. Педагогічна майстерність: уміння організувати учнів до роботи, зацікавити їх, енергійність, доброзичливість, такт, артистичність.

V. ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ НА УРОЦІ.

1. Рівень підготовки учнів відповідно до вимог програми та готовність до даного уроку.

2. Ступінь засвоєння матеріалу уроку, активність, уважність, рівень розвитку мислення, пам'яті, спостережливості, уяви.

3. Дотримання режиму мовлення іноземною мовою.

4. Розвиненість навичок самостійної роботи.

5. Дисципліна учнів на уроці.

VI. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ПРО УРОК.

1. Коротка характеристика результатів уроку в зв'язку з метою і завданням, які поставив вчитель.

2. Рівень засвоєння знань, формування в учнів навичок та вмінь.

3. Врахування вчителем рівня розвитку, освіченості і вихованості колективу учнів.

4. Стиль спілкування вчителя і учнів, підтримання позитивної мотивації на всіх етапах уроку, створення обстановки психологічного комфорту.

VII. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УРОКУ.

1. Удосконалення дидактичного характеру (звернути увагу на структуру уроку, методи, прийоми та засоби навчання).

2. Удосконалення психологічного характеру (прагнення до забезпечення розвиваючої ролі уроку, до здійснення індивідуального і диференційованого підходу: спираючись на рівень розвитку сприймання, осмислення, запам'ятовування, відтворення, закріплення, перенос, актуалізацію).

3. Удосконалення методичного характеру (специфіка методів, прийомів та засобів навчання, видів роботи).

4. Рекомендації з питань самоосвіти вчителя, пропозиції поділитися своїм досвідом або познайомитися з досвідом роботи інших вчителів.

5. Критерії оцінки уроків студентів-практикантів

Викладач-методист педагогічної практики керується такими критеріями оцінки уроків студентів-практикантів IV курсу:

Оцінка «*відмінно*» ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки «методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував урок, намітив реальні цілі, конкретні етапи уроку та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням етапу навчання та місця даного уроку в серії уроків за темою, і в результаті реалізації запланованих навчальних дій досяг цілей уроку.

При цьому:

1. повністю реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал уроку;

2. методичні прийоми відповідають цілям та етапу навчання;

3. правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;
4. студент правильно намічає об'єкти контролю на уроці та критерії їх оцінювання, використовує різні прийоми контролю;
5. практикант дає чіткі установки на виконання учнями мовленнєвих дій, встановлює і підтримує засобами іноземної мови різноманітні мовленнєві контакти;
6. правильно розподіляє час на мовлення учнів і вчителя на уроці;
7. студент веде урок іноземною мовою (раціонально користується рідною), практично не допускає помилок помічає помилки учнів і володіє мовленнєвими способами їх виправлення;
8. практикант володіє прийомами активізації всіх учнів класу, і здійснює індивідуальний підхід до них;
9. студент уміє викликати інтерес до навчальних дій, що виконуються на уроці;
10. студент грамотно використовує технічні та інші допоміжні засоби навчання як наявні, так і самостійно виготовлені;
11. студент грамотно проводить дидактичні ігри;
12. епізодично користується конспектом уроку і в ході уроку може скоригувати свою заплановану діяльність.

Оцінка «**добре**» ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував урок, намітив реальні цілі, конкретні етапи уроку та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням етапу навчання та місця даного уроку в серії уроків за темою, і в результаті реалізації запланованих навчальних дій цілі уроку досягнуті в цілому, але план виконано неповністю.

При цьому:

1. не повною мірою реалізовано виховний, освітній або розвиваючий потенціал уроку;
2. методичні прийоми відповідають цілям та етапу навчання;
3. в цілому правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;
4. студент правильно намічає об'єкти контролю на уроці та критерії їх оцінювання, використовує різні прийоми контролю;
5. практикант дає чіткі установки на виконання учнями мовленнєвих дій, встановлює і підтримує засобами іноземної мови різноманітні мовленнєві контакти;
6. не завжди правильно розподіляє час на мовлення учнів і вчителя;
7. студент веде урок іноземною мовою, але іноді робить несуттєві мовні помилки, які сам виправляє, а також помічає і виправляє більшість помилок учнів;
8. практикант володіє основними прийомами активізації всіх учнів класу, але не завжди здійснює індивідуальний підхід до них;
9. студент уміє викликати інтерес до більшості навчальних дій, що виконуються на уроці;
10. використовує наявні і самостійно виготовлені посібники, але методика їх використання не завжди раціональна;
11. студент грамотно проводить дидактичні ігри;
12. епізодично користується конспектом уроку і в ході уроку в деяких випадках може скоригувати свою заплановану діяльність.

Оцінка «**задовільно**» ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, в основному правильно в методичному і мовному аспектах спланував урок, намітив цілі, етапи уроку та методичні прийоми для досягнення цілей на кожному з них, і в результаті реалізації запланованих навчальних дій цілі уроку досягнуті неповністю.

При цьому:

1. не повною мірою реалізовано виховний, освітній, розвиваючий потенціал уроку;
2. методичні прийоми не завжди раціональні, не відповідають меті;
3. мають місце порушення послідовності вправ та співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;
4. неправильно намічені об'єкти контролю та критерії їх оцінювання, використовуються одноманітні прийоми контролю;
5. недостатньо чітко даються установки на виконання учнями мовленнєвих дій, встановлюються

засобами іноземної мови одноманітні мовленнєві контакти;

6. протягом уроку значно порушується розподіл часу на мовлення учнів і вчителя;
7. студент часто переходить на рідну мову під час проведення уроку, робить мовні помилки і не помічає в багатьох випадках помилок учнів;
8. студент недостатньо володіє прийомами активізації всіх учнів на уроці, не здійснює індивідуальний підхід до них;
9. вміє викликати інтерес до деяких навчальних днів, що виконуються на уроці;
10. мало і не завжди раціонально використовує наочні посібники, не виготовляє їх сам;
11. студент використовує дидактичні ігри, але не завжди грамотно їх проводить;
12. постійно користується конспектом у ході уроку і не може скоригувати свою діяльність у разі необхідності.

6. Позакласні заходи та їх аналіз

Мета позакласної роботи, в тому числі роботи з іноземної мови, має кілька аспектів: виховувати та підтримувати у школярів мотивацію до оволодіння рідною та іноземною мовами як предметом: сприяти підвищенню рівня володіння учнями мовами; розширювати знання учнів про соціально-економічні особливості та культуру країни, мова якої вивчається; розвивати творчі здібності школярів; здійснювати емоційний вплив на учнів; здійснювати особистісне спілкування вчителя з учнями; формувати лінгвокраїнознавчу компетенцію школярів.

Особливості позакласної роботи з іноземної та рідної мови порівняно з класною роботою: лабільність змісту та форм позакласної роботи зумовлена її проведенням за особистим планом учителя, складеним згідно з рівнем навченості, інтересами та здібностями учнів; її не регламентованість за місцем, часом і формами проведення; емоційна насиченість, захоплюючий характер проведення виховних заходів; добровільність і масовість участі школярів у позакласній роботі; відсутність чітко визначених домашніх завдань; відсутність чітко визначеної оцінки діяльності учнів.

Основними вимогами організації позакласної роботи є: кореляція з класною роботою з іноземної мови та рідної мови; організація колективної взаємодії учнів; велика кількість учасників позакласних заходів; створення радісної ненапруженої атмосфери під час підготовки та проведення виховних заходів.

Розрізняємо *одиничні* та *комплексні* позакласні заходи такого типу. Одиничний захід є більш-менш однорідним за змістом і проводиться найчастіше в одній групі або класі і для участі в ньому не відбираються учні з класів. До таких заходів відносять розгадування кросвордів, бесіди носія мови з учнями про традиції країни, мова якої вивчається; вікторини, демонстрації оригінального відеофільму тощо. Комплексний захід складається з певної кількості одиничних і здебільшого організується як шкільний захід або захід паралельних класів, для активної участі в якому відбираються представники класів або груп. Прикладами комплексних заходів можуть бути шкільна олімпіада з іноземної мови; концерт учнів 7-х класів; вечір поезії, в якому беруть участь учні 10-х класів; свято алфавіту для учнів 5-х (1-х) класів тощо.

Комплексні заходи (здебільшого загальношкільні, кількох паралельних класів або двох груп одного класу):

Місячник іноземної мови (загальношкільний захід).

Тиждень іноземної мови (загальношкільний захід).

Олімпіада з іноземної мови (загальношкільний захід).

Олімпіада з іноземної мови 5-х (6-х, 7-х та ін.) класів.

Вечір, що проводиться іноземною мовою (загальношкільний захід).

Вечір, що проводиться іноземною мовою, 9-х (10-х, 11-х) класів.

Ранок, що проводиться іноземною мовою, 1-х (2-х, 3-х та ін.) класів. (*Тематика*: «Моя дорога матуся», «Ранок АВС», «Ми знаємо алфавіт» тощо).

Конкурс на кращу постановку п'єс або сценівок.

Конкурс на кращого читця прози (поезії).

Конкурс на краще виконання лісні.

Конкурс на кращого читця поезії одного поета.

Конкурс на кращий переклад поезії з іноземної мови на рідну.

Конкурс на краще володіння іноземною мовою (аудіювання, говоріння, читання).

Конкурс стіннівок.

Конкурс монтажів.

Конкурс на кращу рекламу.

Радіогазета (загальношкільний періодичний захід).

Демонстрація відеофільмів іноземною мовою з частковим синхронним перекладом викладачем (періодичний захід).

Засідання малої Академії наук: учні виступають з доповідями (старші класи).

Ділова гра. Наприклад, «Вступний екзамен до вузу» (11-ті класи).

Концерт, що проводиться іноземною мовою. Концерт-бесіда. (Тематика: «Рок-музика і молодь», «Музика країни, мова якої вивчається», тощо).

Засідання Клубу веселих і кмітливих.

Гра: «Поле чудес», «Що? Де? Коли?» тощо.

Зустріч з носієм мови, що вивчається, і концерт, що проводиться іноземною мовою.

Дискусія. (Тематика: «У гостях добре, а вдома краще», «Ким хочеш бути?», «Ми відрізняємось від них?» тощо).

Бесіда. (Тематика: «Австралія та австралійці». «По країні, мова якої вивчається», «Свята поляків (американців, німців)» тощо).

Доповідь носія мови, що вивчається, а також викладача або студента, котрий побував у країні, мова якої вивчається, та концерти силами учнів. (Тематика: «Як розважається молодь в Британії?». «У нашій школі та у вашій школі» тощо).

Одиничні заходи (здебільшого групові або класні): Спектакль (п'єса).

Спектакль (спецівка).

Відгадування загадок.

Відгадування кросвордів.

Відгадування шарад.

Вікторина. (Тематика: «Історія (культура) країни, мова якої вивчається», «Чудовий світ тварин», «Традиції» тощо).

Конкурс. (Тематика, «Хто краще знає іноземну мову?», «Відкриваємо Америку».

Дискусія. (Тематика: «Хороші люди — де ти їх зустрічаш?», «Для чого потрібно знати іноземну мову?»).

Проведення свята країни, мова якої вивчається. Наприклад: «Перше квітня», «Свято святого Валентина» тощо.

Гра. Наприклад: «Поле чудес», «Відгадай, кого/що я задумав»,

«Подорож по країні, мова якої вивчається», лото іноземною мовою тощо.

Прес-конференція. Проводить носій мови, що вивчається, викладач, студент-практикант; запитання ставлять усі учні класу або групи.

Доповідь про ту чи іншу країну. (Тематика: «Традиції та свята у країні, мова якої вивчається», «Мій друг по листуванню», «Рух скаутів», «Гарні манери», «Шлюб у країні, мова якої вивчається» тощо).

Бесіда. (Тематика: «Міста Канади», «Міський пейзаж Лондона», «Школа в Берліні», «Грошові знаки США» тощо).

Випуск тематичної стіннівки.

Випуск тематичного монтажу.

Створення тематичного альбому.

Відзначення дня народження учня.

Деякі одиничні заходи можуть бути організовані в одному або кількох класах. Наприклад, гру «Поле чудес» можуть проводити окремі класи, а створені шляхом відбору команди – змагатися на рівні школи.

Неможливо переоцінити виховний та емоційний вплив одиничного комплексного (концерт) заходу, що проводиться у групі і до якого залучаються всі його учні. Комплексний загальношкільний захід не має цієї переваги: на ньому здебільшого присутні тільки окремі учні з кожного класу і до того ж представники не всіх класів беруть у цьому заході активну участь.

Зразок плану позакласного заходу англійською мовою.

Subject: The British Royal Family.

Objectives:

- to practise using dictionaries and encyclopedia;
- to practise reciting the poems;
- to exchange the information;
- to take photos;
- to issue the wall paper;
- to develop pupils' listening and speaking skills;
- to develop pupils' memory, imagination, creative thinking;
- to get pupils acquainted with life and traditions of the Royal family.

Teaching aids and materials: a film strip projector, the slides, photos, pictures, dictionaries, British Encyclopedia Volume II, poems, cards with the texts about the Royal family.

Type of activity: the upbringing lesson for the 9th form

Preparatory work: five pupils study and select necessary material for discussions, texts, poems; two pupils take photos, four pupils issue the wall paper, two pupils get ready to be the presenters, four pupils prepare the classroom for the lesson, etc.

Procedure may include introduction, main part (the script), conclusion or summing up. Depending on the type of activity the procedure may vary.

Аналіз позакласного заходу, проведеного англійською мовою

1. Мета виховного заходу і ступінь її досягнення.
2. Структури виховного заходу: комплексний або одиничний; масовий, груповий, індивідуальний, змішаний.
3. Методична організація виховного заходу:
 - а) з елементом змагання чи без нього;
 - б) з художнім виконанням чи без нього;
 - в) з перевтіленням діючих осіб чи без нього.
4. Зміст позакласної роботи.

Підготовчий період:

- а) підготовка текстового матеріалу заходу: практикантом, учнями і практикантом;
- б) пізнавально-емоційна цінність текстового матеріалу;
- в) дійові учасники заходу: практикант; практикант і учні (кількість залучених дійових учасників-школярів у відсотках від усіх класу або групи);
- г) успіхи учнів-дійових учасників, залучених до проведення заходу, у володінні іноземною мовою.

Проведення заходу:

- а) оформлення приміщення, де проводиться захід;
- б) привнесення емоційного елемента у проведення заходу;
- в) якість підготовки учнів-дійових осіб заходу;
- г) залученість до діяльності учнів, що не є дійовими особами заходу;
- д) реакція на діяльність учнів-дійових осіб з боку учнів, що не є дійовими особами заходу;
- е) наявність запрошених гостей.

Підсумковий період:

- а) якість підбиття підсумків практикантом;
- б) відзначення дійових осіб заходу.

Зразок плану позакласного заходу рідною мовою.

1. **Тема:** «У хорошому одязі і мавпа красива» (японська приказка)
2. **Мета:** формувати уявлення про справжню красу людини; розвивати естетичний смак, почуття міри в моді.

3. **Оснащення:** експозиція художніх репродукцій (плакатів) з зображенням одягу різних стилів; ноутбук; відеоролик «Мода ХХ – ХХІ століть»; матеріали для конкурсів (для хлопчиків – галстуки; для дівчаток – підручні матеріали для створення «модного» одягу: туалетний папір, скотч, ножиці, пакети для сміття і т. п.)

4. **Список використаної літератури:**

5. **Хід виховної години**

На дошці плакат: «Житло прикрашають речі, а людину – одяг». (Узбецька приказка)

Учитель: Сьогодні наша розмова про моду. Якщо ми заглянемо у великий тлумачний словник сучасної української мови, то зможемо прочитати таке: «Мода – це недовготривале панування в суспільстві певних смаків, що виявляються у зовнішніх формах побуту, особливо в одязі». Або ще: «Загальне визнання, популярність у певний час». Отже, сьогодні вашій увазі пропонується усний журнал «Про красу, про моду і хороший смак». І перша його сторінка – «Про хороше в моді і моду на хороше»...

Схема аналізу позакласного заходу рідною мовою.

Підготовка заняття. Виховна і пізнавальна мета. План-конспект, своєчасне його пред'явлення. Підбір наочності, технічних засобів. Попередня підготовка учнів, участь їх у проведенні заняття. Самостійність практиканта при підготовці заняття, ініціативність. Оформлення приміщення і створення відповідних умов для більш ефективного проведення заняття.

Початок заняття. Вхід учнів, керівника, гостей. Вітання, облік відвідування. Готовність до роботи. Повідомлення теми, мети, завдань. Час, затрачений на початок заняття. Висновки.

Характеристика заняття за змістом. Актуальність. Повнота і послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу. Введення нових термінів, понять і їх пояснення. Відповідність змісту віковим особливостям, рівню розвитку учнів. Правильність і доступність висновків. Рекомендації учням для самовиховання.

Характеристика методів і прийомів. Які методи і прийоми використано, їх доцільність. Вміння застосовувати дані методи і прийоми. Використання наочності, технічних засобів. Розвиток ініціативи, допитливості, бажання діяти. Активність і інтерес учнів. Висновки і пропозиції.

Дисципліна і поведінка учнів. Робочий настрій і діловитість. Стан дисципліни. Характер порушень порядку і їх причини. Методи і прийоми дисциплінування учнів. Ступінь активності і зайнятості учнів.

Звершення заняття. Форма закінчення заняття. Чи зроблено висновки, що впливали зі змісту заняття? Чи вклався практикант у час? Висновки і пропозиції.

Характеристика результатів заняття. Досягнення мети і завдань. Вплив на розвиток свідомості, почуттів і волі. Прищеплення загальнолюдських цінностей, формування певних вмінь (моральної, естетичної оцінки, культури поведінки тощо). Ефективність використання часу. Вплив на підвищення активності учнів. Висновки і пропозиції.

7. Критерії оцінювання позакласного заходу

Оцінка «*відмінно*» ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував виховний захід, намітив реальні виховні та пізнавальні цілі, вміло застосував доцільні методи і прийоми, наочність, технічні засоби, розвивав активність і інтерес учнів, ініціативу, допитливість, бажання діяти. Виховний захід характеризують актуальність, повнота і послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу, відповідність змісту віковим особливостям, рівню розвитку учнів, правильність і доступність висновків, рекомендації учням для самовиховання, ефективність використання часу, вплив на розвиток свідомості, почуттів і волі, прищеплення загальнолюдських цінностей, формування певних вмінь (моральної, естетичної оцінки, культури поведінки тощо).

Оцінка «*добре*» ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував виховний захід, намітив реальні виховні та пізнавальні цілі, застосував доцільні методи і прийоми, наочність, технічні засоби, розвивав активність і інтерес учнів, ініціативу, допитливість, бажання діяти. Виховний захід характеризують актуальність, повнота і послідовність викладу,

емоційність, доступність матеріалу, відповідність змісту віковим особливостям, рівню розвитку учнів, правильність і доступність висновків, рекомендації учням для самовиховання, ефективність використання часу, вплив на розвиток свідомості, почуттів і волі, прищеплення загальнолюдських цінностей, формування певних вмінь (моральної, естетичної оцінки, культури поведінки тощо). При цьому не до кінця реалізовано виховний та розвиваючий потенціал заходу.

Оцінка *«задовільно»* ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, або, спираючись на зразки методичних матеріалів, в основному грамотно в методичному і мовному аспектах спланував виховний захід, намітив реальні виховні та пізнавальні цілі, застосував не завжди доцільні методи і прийоми, наочність, технічні засоби, розвивав активність і інтерес учнів, ініціативу, допитливість, бажання діяти. Виховний захід характеризують послідовність викладу, емоційність, доступність матеріалу, відповідність змісту віковим особливостям, рівню розвитку учнів, правильність і доступність висновків, рекомендації учням для самовиховання, вплив на розвиток свідомості, почуттів і волі, прищеплення загальнолюдських цінностей, формування певних вмінь (моральної, естетичної оцінки, культури поведінки тощо). При цьому не до кінця реалізовано виховний та розвиваючий потенціал уроку.

8. Методи навчання:

1. Частково пошукові методи;
2. Організація самостійного пошуку матеріалу;
3. Використання мультимедійних технологій;
4. SOS-метод;
5. Метод рольової гри;
6. Метод спостереження й аналізу уроків;
7. Проблемний метод;
8. Дослідницький метод;
9. Пояснювально-ілюстративні методи;
10. Робота з науковою літературою;
11. Демонстрація, презентація, методичний аналіз;
12. Constructivist teaching method – конструктивістське навчання: самостійне конструювання власних знань, навичок й умінь;
13. Інтерактивні методи – бесіда, розповідь-пояснення, навчальна дискусія, батл-дискусія, проблемні ситуації, круглий стіл (round-table discussion), дебати, проект, диспут, тренінг, метод «кейс стаді».

14. Контроль переддипломної педагогічної діяльності студента-практиканта

Під час проходження переддипломної педагогічної практики на освітньо-кваліфікаційному рівні «бакалавр» перевіряється та оцінюється розвиток у студентів-практикантів вміння спостерігати навчальний процес у школі та здійснювати аналіз результатів процесу навчання учнів, використовуючи власну іншомовну компетенцію та знання основ педагогіки, психології, методики викладання іноземної мови, зарубіжної літератури та фахових дисциплін; планувати навчально-комунікативну діяльність учнів на уроці та в позаурочній роботі, реалізувати плани, творчо вирішувати педагогічні та методичні завдання у процесі навчання і виховання учнів, вносити до них методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату.

Рівень теоретичної методичної підготовки студентів визначається вмінням творчо використовувати знання при вирішенні конкретних методичних завдань.

Об'єктом контролю при презентації шкільного уроку, позакласного заходу є рівень володіння студентом гностичними, комунікативно-навчальними та організаційними вміннями. Форма контролю: обговорення та аналіз уроку, позакласного заходу, плану-конспекту уроку, плану-конспекту (сценарію) позакласного заходу.

Презентація уроку, позакласного заходу зараховується за умови, якщо студент-практикант продемонстрував задовільний рівень (5-3 балів) володіння професійними вміннями та не робив при цьому серйозних помилок.

Студент-практикант отримує оцінку за кожний вид роботи та згідно вимог оформлену

документацію за 4-х бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

За навчально-педагогічну практику виводиться середня оцінка: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

15. Зразки оформлення документації, що ведуть студенти-практиканти, та критерії оцінювання

ЩОДЕННИК

переддипломної педагогічної практики
студента 41-А групи
факультету іноземних мов
з галузі 01 Освіта
за спеціальністю 014.02 Середня освіта
Мова і література (англійська)

ШБ

Завдання переддипломної педагогічної практики

Права і обов'язки студента-практиканта

Схема аналізу уроку з іноземної мови

1 сторінка:

Школа, клас _____

Директор школи _____

Заступник директора з навчально-виховної роботи _____

Заступник директора з виховної роботи _____

Учитель англійської, другої мови _____

2 сторінка:

Розклад уроків англійської, другої мови в період педагогічної практики

3 сторінка:

Розклад дзвінків у школі

4 сторінка

Список учнів закріпленого класу

5 сторінка

Графік проведення уроків і виховних годин

ЩОДЕННИК СПОСТЕРЕЖЕНЬ

№ п/п	Дата	Клас	Тема уроку чи виховної години	Хід уроку, аналіз спостережень Висновки і пропозиції
-------	------	------	-------------------------------	---

Розділи індивідуального плану проходження переддипломної педагогічної практики.

I. Підготовка до переддипломної педагогічної практики

1. Участь у настановчій конференції.
2. Знайомство зі школою, класом, документацією.
3. Знайомство з внутрішнім розпорядком школи.
4. Підбір методичної літератури.
5. Знайомство з оформленням і веденням класного журналу, щоденниками учнів.

II. Навчальна робота

1. Знайомство з календарним та поурочним плануванням.
2. Спостереження уроків вчителів-предметників.
3. Написання конспектів уроків.
4. Проведення уроків згідно розкладу.
5. Участь у методичних об'єднаннях вчителів по фаху.

III. Виховна робота

1. Проведення бесід з учнями, батьками на педагогічні теми.
2. Проведення виховних годин, екскурсій.
3. Проведення позакласних заходів.
4. Участь у класних та загальношкільних батьківських зборах.

IV. Підсумки практики

1. Написання звіту про проходження педагогічної практики.
2. Оформлення документації педагогічної практики.
3. Участь у роботі педагогічної ради школи.
4. Участь у підсумковій конференції.

Критерії оцінювання індивідуального плану

Оцінка «*відмінно*» ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, та, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував розділи індивідуального плану, намітив реальні, конкретні шляхи його виконання. В результаті реалізації запланованих дій досяг повного якісного виконання всіх розділів та пунктів індивідуального плану.

Оцінка «*добре*» ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, та, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував розділи індивідуального плану, намітив реальні, конкретні шляхи його виконання. В результаті реалізації запланованих дій досяг повного виконання всіх розділів та пунктів індивідуального плану.

Оцінка «*задовільно*» ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, та, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував розділи індивідуального плану, намітив реальні, конкретні шляхи його виконання. В результаті реалізації запланованих дій досяг неповного та не завжди якісного виконання розділів та пунктів індивідуального плану.

Схема написання психолого-педагогічної характеристики учня

I. Загальні відомості про учня

1. Біографічні дані. Прізвище та ім'я учня, рік народження, національність.
2. Соціально-побутові умови. Адреса проживання. Склад сім'ї, освіта, місце роботи батьків. Допомога сім'ї у навчанні і вихованні дитини. Режим праці і дозвілля учня. Участь його в домашній праці.
3. Стан здоров'я. Крім загальної характеристики стану здоров'я учня за даними шкільного лікаря, обов'язково вказати на сенсорні дефекти, якщо такі виявлені в учня.

II. Загальний рівень розвитку учня

1. Психічний розвиток учня. Характеристика його уваги. Особливості сприймання і розуміння навчального матеріалу. Швидкість, точність і міцність запам'ятовування. Особливості мислення учня. Рівень володіння операціями аналізу, синтезу, порівняння, абстрагування і узагальнення. Особливості уяви учня. Рівень розвитку мови (культура мовлення, багатство активного словника, логічність мовлення). Розвиток вольових якостей (цілеспрямованість, принциповість, самостійність, ініціативність, витримка тощо).

2. Інтелектуальний розвиток учня, його ерудиція. Інтерес до питань світогляду, моралі, науки, техніки, мистецтва, спорту. Наявність провідного інтересу. В яких гуртках і спеціальних дитячих установах працює учень? Особливості читацьких інтересів учня, їх широта і стійкість. Самостійність, критичність, гнучкість та логічність мислення.

3. Індивідуально-психологічні особливості учня. Його збудливість і енергійність, врівноваженість і емоційна вразливість. Темп роботи і мовлення учня. Чи легко він переходить від одного виду діяльності до іншого?

Наполегливість, впевненість, охайність учня. Рівень розвитку почуття колективізму, обов'язку, власної гідності. Скромність, сміливість, рішучість, правдивість, чесність і самокритичність учня. Ставлення до вчителів, товаришів і батьків.

До якого виду діяльності спостерігається нахил учня? Яку діяльність може він виконувати особливо успішно? Яку професію в майбутньому хоче обрати? Охарактеризувати загальні й спеціальні здібності учня.

III. Навчальна діяльність учня

Ставлення учня до занять у школі. Чи є пропуски занять, причини пропусків. Уважність на уроках. Якими навчальними предметами більше цікавиться? Якість і систематичність виконання

домашніх завдань. Вміння учнів самостійно працювати над навчальними завданнями. Які прийоми індивідуального підходу використовувались у роботі з учнем. Їх наслідки. Ставлення учня до оцінки вчителем його успіхів і невдач у навчанні. Успішність його з різних навчальних предметів. Участь у предметних гуртках. Які навчальні предмети опановує легко, а які з труднощами? Їх причина. Які заходи вживались для підвищення успішності з цих предметів? Їх наслідки. Думка практиканта про шляхи поліпшення навчальної діяльності учня.

IV. Громадська активність учня

Участь у громадському житті класу і школи. Які доручення має і як їх виконує? Дисципліна учня (якщо є випадки порушення, то дати характеристику їх причин). Становище учня в класному колективі (офіційний чи неофіційний лідер малої групи, не прийнятий у колективі). Участь у суспільно корисній праці. Мотиви громадсько-корисної і суспільно корисної діяльності. Чи були спроби підвищувати інтерес учня до громадської роботи? Якими шляхами вони здійснювалися? Наслідки цього. Думка практиканта про можливі шляхи підвищення громадської активності учня.

V. Висновки

Найважливіші позитивні сторони навчання і дисципліни учня. Причини відставання у навчанні і порушення дисципліни. Які заходи були вжиті практикантом для поліпшення успішності і поведінки учня? Їх ефективність. Яку систему заходів, на думку практиканта, слід розробити і реалізувати для виправлення становища? Які індивідуально-типологічні особливості слід враховувати при цьому?

Критерії оцінювання психолого-педагогічної характеристики учня.

Оцінка «*відмінно*» ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, та, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах описав розділи психолого-педагогічної характеристики учня, намітив реальні, конкретні шляхи його виховання. Розкрив найважливіші позитивні сторони навчання і дисципліни учня, причини відставання у навчанні і порушенні дисципліни. Намітив заходи для поліпшення успішності і поведінки учня, передбачив їх ефективність. Розробив систему заходів для виправлення становища.

Оцінка «*добре*» ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, та, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах описав розділи психолого-педагогічної характеристики учня, намітив реальні, конкретні шляхи його виховання. Розкрив найважливіші позитивні сторони навчання і дисципліни учня, причини відставання у навчанні і порушенні дисципліни. Намітив заходи для поліпшення успішності і поведінки учня. Розробив систему заходів для виправлення становища.

Оцінка «*задовільно*» ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя, та, спираючись на зразки методичних матеріалів, в основному грамотно в методичному і мовному аспектах описав розділи психолого-педагогічної характеристики учня, намітив реальні, конкретні шляхи його виховання. Розкрив найважливіші позитивні сторони навчання і дисципліни учня, причини відставання у навчанні і порушенні дисципліни. Намітив не завжди правильно заходи для поліпшення успішності і поведінки учня. Розробив не достатньо ефективну систему заходів для виправлення становища.

Схема звіту

Короткі відомості про загальноосвітню школу, загальна характеристика матеріальної бази школи, класу; узагальнення змісту навчально-виховної роботи вчителя того класу, в якому працював студент-практикант.

Виконання індивідуального плану роботи

Виконання навчальної роботи в школі у відповідності з індивідуальним планом: з яких предметів і з якого розділу шкільного курсу проведено уроки, в яких класах, оцінки, позитивні сторони і недоліки; які уроки викликають труднощі і чим обумовлені ці труднощі; як переборювались труднощі; які дидактичні завдання розв'язувались у процесі педпрактики: що зроблено, щоб навчити школярів самостійно оволодівати знаннями; яка робота проводилась із слабкими учнями, з відмінниками і з тими, хто виявляє підвищений інтерес до вивчення окремих дисциплін.

Виконання виховної і позакласної роботи у відповідності з індивідуальним планом: які виховні завдання розв'язувались; які форми виховної роботи практикувались; успіхи й труднощі.

Аналіз методичної роботи виконаної студентом-практикантом в класі. Як вивчався передовий досвід роботи вчителів в школі, з яких проблем. Навести конкретні приклади. Участь у роботі

методичних об'єднань вчителів.

Робота з батьками. Громадська робота

Яких умінь і навичок набуто в процесі педпрактики. Які завдання поставлено на майбутнє.

Висновки про педпрактику, її значення. Ваше ставлення до професії вчителя. Пропозиції, побажання щодо вдосконалення змісту і організації педпрактики. Чи одержано задоволення від цієї роботи, які при цьому зустріли труднощі.

Критерії оцінювання звіту.

Оцінка «**відмінно**» ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя та, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах висвітлив розділи звіту, описав реальні, конкретні шляхи виконання індивідуального плану, шляхи виконання виховних завдань, успіхи й труднощі, навів конкретні приклади. Повно і якісно описав всі розділи та пункти звіту: виконання навчальної роботи в школі, виконання виховної і позакласної роботи, аналіз методичної роботи, роботи з батьками, громадської роботи. Зробив змістовні висновки про педпрактику, її значення.

Оцінка «**добре**» ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя та, спираючись на зразки методичних матеріалів, грамотно в методичному і мовному аспектах висвітлив розділи звіту, описав реальні, конкретні шляхи виконання індивідуального плану, шляхи виконання виховних завдань, успіхи й труднощі, навів конкретні приклади. Повно описав всі розділи та пункти звіту: виконання навчальної роботи в школі, виконання виховної і позакласної роботи, аналіз методичної роботи, роботи з батьками, громадської роботи. Зробив висновки про педпрактику, її значення.

Оцінка «**задовільно**» ставиться, якщо студент, враховуючи настанови методиста і вчителя та, спираючись на зразки методичних матеріалів, в основному грамотно в методичному і мовному аспектах висвітлив розділи звіту, описав шляхи виконання індивідуального плану, шляхи виконання виховних завдань, успіхи й труднощі, навів конкретні приклади. Описав всі розділи та пункти звіту: виконання навчальної роботи в школі, виконання виховної і позакласної роботи, аналіз методичної роботи, роботи з батьками, громадської роботи. Зробив висновки про педпрактику, її значення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

16. Рекомендована література

Базова література:

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання. Київ : Ленвіт, 2003. 261 с.
2. Каніболоцька О. А. Інновації в методиці : інтерактив, портфоліо, презентації : збірник наукових праць. Запоріжжя : ЗНУ, 2007. 150 с.
3. Кендау Д., Морзе Н. В., Дементієвська Н. П. Intel. Навчання для майбутнього : навч. посіб. Київ : Нора-прінт, 2005. 436 с.

4. Коваленко О. Я., Кудіна І. П. Книга вчителя іноземної мови : довідко-методичне видання. Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. 240 с.
5. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник. Київ : Ленвіт, 2002. 327 с.
6. Організація педагогічної практики в кредитно-модульній системі навчання (освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр», «спеціаліст») : укл. : Соловей М. І., Ніколаєва С. Ю., Спіцин Є. С. та ін. Київ : Ленвіт, 2006. 106 с.
7. Педагогічна практика з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. : кол. авторів під керівництвом С. Ю. Ніколаєвої, В. В. Черниш. Київ : Ленвіт, 2003. 250 с.
8. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов. Іноземні мови 1 – 11 класи. Київ : Ірпінь, 2015. 208 с.
9. Тарнопольський О. Б. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі : підручник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
10. Brown H. Principles of Language Learning and Teaching. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 2007. 285 p.
11. Celce-Murcia M. Teaching English as a Second or a Foreign Language. 4th Edition. Boston : Newbury House, 2013. 720 p.
12. Cohen Luis. Research Methods in Education. London : Routledge, 2005. 446 p.
13. Dobson Julia M. Effective Techniques for English Conversation Groups. USA : Newbury House, 1992. 137 p.
14. Reece Jan, Walker Stephen. Teaching, Training and Learning. Oxford : Business Education Publishers Limited, 2003. 438 p.
15. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press, 1989. 171 p.

Допоміжна література:

1. Вдовенко С. С. English for junior pupils : навч. посіб. Львів : МП «Слово», 1993. 224 с.
2. Денисенко С. Н. Іноземні мови у сучасному світі : *Інформаційний вісник*. Київ, 2005. № 3, С. 16–1.
3. Пассов Е. И. Урок иностранного языка в средней школе : пособие. Москва : Просвещение, 2010. 176 с.
4. Роман С. В. Досвід навчання студентів аналізу уроку під час педагогічної практики в школі *Методика викладання іноземних мов : наук.-метод. збірник*. Київ : Освіта. Вип. 21, 1992. С. 42–47.
5. Роман С. В. Аналіз уроку іноземної мови у початковій школі. *Іноземні мови*. 2005. № 1. С. 43–47.
6. Ружин К. М. Інтерактивна методика у контексті комунікативного підходу до навчання іноземної мови. *Вісник ЗНУ. Філологічні науки*. 2012. № 2. С. 126–132.
7. Соловей М. І. та інші. Педагогічна практика студентів старшого етапу навчання мовного вузу (методичний аспект). *Іноземні мови*. 1998. № 2. С. 36–53.
8. Ступенева система освіти в Україні та система навчання іноземних мов. *Іноземні мови*. 1996. Вип. 1. С. 25–30.
9. Rogova G. V. Methods of Teaching English. Leningrad, 1985. 311 p.
10. Scarcella Robin C. Developing Communicative Competence in a Second Language. Boston : Heinle and Heinle Publishers, 1990. 356 p.
11. Segal M. K., Pavlik C. Interaction I. A Writing Process Book. USA : Random House, Inc., 1985. 164 p.
12. Segal M. K., Pavlik C. Interactions II. A Writing Process Book. USA : Random House, Inc., 1990. 182 p.

Інформаційні ресурси

1. Іноземні мови. Навчальна програма для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів. 1-4 класи. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/inozemna-mova-poyasnyvalna-znz-sznz-1-4-klas-belyaeva-xarchenko-finalna-zv.pdf>

2. Іноземні мови. Навчальна програма для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів. 5-9 класи. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf>
3. Іноземні мови. Навчальна програма для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів. 10-11 класи. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf>
4. Лекції з методики навчання англійської мови. URL : <https://pedcollege.lnu.edu.ua/11997-2>
5. Методичні рекомендації щодо вивчення іноземної мови в початковій школі у 2016/2017 навчальному році. URL : <https://www.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2016/07/met-rek-inoz-movy-poch-shkola.pdf>
6. НУШ-2 Типова освітня програма початкової освіти під керівництвом Р.Б. Шияна. URL : <http://sokyryany.osv.org.ua/programi-13-23-01-23-01-2019/>
7. Положення Про проведення практики здобувачів вищої освіти Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. URL : <http://www.kogpi.edu.te.ua/images/stories/Henrikh/polozhennya-pro-praktyku.pdf>
8. Сучасні зарубіжні методики викладання англійської мови в початковій школі. : Рекомендаційний бібліографічний список літератури. URL : <http://194.44.187.2/eljournal/1/Suchasni.pdf>
9. Типові освітні програми для 1-2 класів НУШ (Документи). URL : <https://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/>
10. Jeremy Harmer. How to Teach English. URL : https://www.academia.edu/34720971/How_to_Teach_English_2nd_Edition_Jeremy_Harmer.PDF
11. Jeremy Harmer. The Practice of English Language Teaching. URL : https://www.twirpx.com/files/science/languages/english/teaching/harmer_practice/
12. Jeremy Harmer. Essential Teacher Knowledge : Core Concepts in English Language Teaching. URL : <https://www.twirpx.com/file/1795475/>
13. Swan M. Thinking About Language Teaching : Selected Articles 1982-2011, 2012. URL : https://www.researchgate.net/publication/288446005_Swan_M_2012_Thinking_About_Language_Teaching_Selected_Articles_1982-2011